

ERASMUS+
SAMENWERKENDE PARTNERS
M.B.T. EDUCATIE OP SCHOOL

Equ Alley

An illustration of four diverse people walking across a bridge. From left to right: a man in a yellow jacket and red pants, a woman in a purple top and yellow pants holding a red phone, a man in a yellow jacket and red pants, and a woman in a purple top and yellow pants. The bridge is represented by a thick black line with a dashed line in the middle.

**AANPAKKEN VAN STRAATINTIMIDATIE EN
GENDER STEREOTYPEN BIJ JONGEREN**

Project EquAlley (2021-1-ES01-KA220-SCH-000032603)

**BROCHURE.
STRAATINTIMIDATIE IN EUROPA**

Inhoudsopgave

BROCHURE. STRAATINTIMIDATIE IN EUROPA

Project EquAlley (2021-1-ES01-KA220-SCH-000032603)

<i>1. Definities van straatintimidatie</i>	<i>4</i>
<i>2. De Gedeelde Historische Wortels van Straatintimidatie vanuit de ervaringen van Europa</i>	<i>8</i>
<i>3. Onderzoek naar Straatintimidatie</i>	<i>12</i>
<i>4. Toenemende Straatintimidatie: een Mensenrechtenkwestie</i>	<i>19</i>
<i>5. De Impact van Straatintimidatie op jonge mensen: Attitudes, Percepties en Gevolgen</i>	<i>27</i>
<i>6. Aanpak van intimidatie in openbare ruimtes: Statistieken en Aanbevelingen</i>	<i>32</i>
<i>Begrippenlijst</i>	<i>36</i>
<i>Verwijzingen</i>	<i>38</i>

Straatintimidatie (catcalling) [1] is een wijdverbreid probleem dat mensen van alle leeftijden en geslachten treft en dat met name veel voorkomt in Polen, Spanje, Italië, Portugal en Nederland. Hoewel meestal vrouwen en meisjes het doelwit zijn, zijn leden van de LGBTQIA+-gemeenschap en jongens ook kwetsbaar voor deze vorm van intimidatie. Straatintimidatie kan overal voorkomen, op straat, op het werk en zelfs op school. Ondanks het feit dat dit probleem veel voorkomt, is er een gebrek aan educatieve en gedragsmatige actieprogramma's om het aan te pakken. Om de realiteit van catcalling beter te begrijpen en effectieve strategieën te ontwikkelen om het tegen te gaan, werd in december een focusonderzoek uitgevoerd.

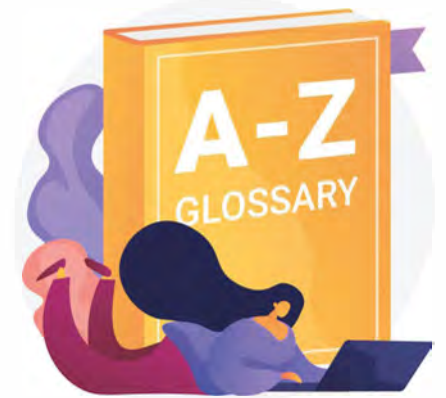
Deze brochure bouwt voort op de bevindingen van dat onderzoek en geeft inzicht in de ervaringen en overwegingen van mensen die het slachtoffer zijn van catcalling. Door het delen van deze gemeenschappelijke ervaringen hopen we de bewustwording van het probleem te vergroten en meer actie te stimuleren. Catcalling is een vorm van intimidatie die veel leed kan veroorzaken bij degenen die het ervaren. Het is belangrijk om te erkennen dat dit geen onschuldige vorm van flirten is, maar eerder een vorm van intimidatie die ernstige gevolgen kan hebben voor de geestelijke gezondheid en het welzijn van degenen die het doelwit zijn. De prevalentie van dit probleem onderstreept de behoefte aan meer voorlichting en bewustwording over de schadelijkheid van catcalling en aan effectievere strategieën om dit probleem aan te pakken. Over het geheel genomen is deze brochure een oproep aan beleidsmakers, opvoeders en het bredere publiek om een meer proactieve rol te spelen in het bestrijden van catcalling en het creëren van een veiligere omgeving voor iedereen. Het is tijd om samen te werken aan een wereld zonder intimidatie en discriminatie, waar iedereen zich veilig en gerespecteerd kan voelen.

[1] Catcalling is een gedrag waarbij gefloten wordt, commentaar gegeven wordt op het uiterlijk, aandacht getrokken wordt of seksuele opmerkingen gemaakt worden naar personen in openbare gelegenheden of op straat. Het is vaak ongewenst en vernederend en meestal bedoeld om het slachtoffer ongemak of angst te bezorgen. Intimidatie op straat verwijst naar een breder scala van gedragingen die niet alleen catcalling omvatten, maar ook elk ongewenst, vernederend en ongepast gedrag dat iemand op straat of op andere openbare plaatsen kan ervaren. Hieronder vallen gebaren, opmerkingen, molestatie, verbaal geweld en andere vormen van intimidatie. Straatintimidatie kan een seksueel karakter hebben, maar dat hoeft niet - het kan elk gedrag omvatten dat een inbreuk vormt op de privacy en het comfort van degene die ermee te maken krijgt. Samengevat is catcalling één vorm van straatintimidatie, maar straatintimidatie is een veel breder concept dat alle vormen van ongepast en ongepast gedrag in openbare gelegenheden of op straat omvat die ongemak of vernedering kunnen veroorzaken bij degenen die het ervaren. In deze brochure worden de termen catcalling en straatintimidatie door elkaar gebruikt om naar hetzelfde fenomeen te verwijzen.

1. Definities van straatintimidatie

De term "straatintimidatie" duidt op het maken van vulgaire opmerkingen of seksuele beschimpingen aan het adres van vrouwen in de openbare ruimte, met name wanneer een vrouw door een openbare doorgang loopt. Deze definitie is afkomstig van het Taalkundig Observatorium van de Universiteit van Warschau in 2018. In sommige gevallen wordt ook de term "catcalling" gebruikt.

De term "catcalling" vindt zijn oorsprong in het Engels, en komt van de samenvoeging van de woorden "cat" en "calling". Historisch gezien stamt deze uitdrukking uit het laatste deel van de achttiende eeuw, waar het een "schreeuw" of "klaagzang" betekende, vaak in de vorm van fluiten gericht op theaterartiesten. Het hedendaagse gebruik, waarmee ongewenste en seksueel suggestieve opmerkingen in openbare gelegenheden worden bedoeld, ontstond in 1956.

Gegevens van het ISTAT (Italiaans Nationaal Instituut voor de Statistiek) uit 2022 tonen aan dat straatintimidatie een spectrum van uitingen omvat, waaronder verbale intimidatie, stalken, lichamelijk contact zonder toestemming (zoals betasten, zoenen of knuffelen), exhibitionisme en het versturen van beledigende berichten of het initiëren van obscene telefoongesprekken. Deze verschillende vormen van straatintimidatie werden gerapporteerd met percentages van respectievelijk 24%, 20,3%, 15,9%, 15% en 10,5% (Scalise, 2022).

Dit gevoel wordt verder onderbouwd door de observaties van Anna Kurecka, die de aanwezigheid van "vulgaire opmerkingen, niet minder vulgaire gebaren, fluiten, kakelen, knorren en smakken, vergezeld van pseudocomplimenten" verheldert. Daarnaast zijn de terugkerende uitdrukkingen zoals "er kan niets meer worden gezegd", "bewaars enige afstand" en "provocatie moet worden vermeden" veelvoorkomende manifestaties van dit fenomeen (Kurecka, 2021). Toch is het opmerkelijk dat sommige mensen beweren dat de terminologie die wordt gebruikt om deze kwestie te beschrijven misschien niet de meest treffende of uitgebreide is om de veelzijdige aard van de uitdaging in kwestie te vatten. Tomasz Sobierajski, een socioloog verbonden aan de Universiteit van Warschau, licht dit standpunt toe in een interview met *Holistic.news*.

De term "cat calling" kent inherente beperkingen, aangezien het een inhoudelijke afwijking van het begrip intimidatie impliceert. Een dergelijke afbakening wordt echter mogelijk niet gestaafd door de feiten. De definitie van "cat calling" als "uitschelden op straat" mist aantoonbaar de nodige precisie om de complexiteit van de kwestie volledig te vatten. Bovendien heeft het gebruik van de Engelse nomenclatuur de neiging om de ernst van het probleem af te zwakken, terwijl de essentie ervan niet wordt weergegeven. De term "cat/kat" is inherent problematisch en de uitdrukking "street hooking (iets als aanhaken op straat)" versterkt de neiging om de ernst van de situatie te onderschatten, waardoor het onbedoeld wordt geassocieerd met een onschuldiger connotatie (Laskowska, 2019).

Zoals we kunnen vaststellen, is een poging om dit fenomeen te definiëren niet zo eenvoudig. Het is zeker merkbaar dat "straatintimidatie één fase is binnen het spectrum van geweld tegen vrouwen" (Alonso, 2019). Afgezien daarvan is "straatintimidatie op basis van geslacht een veel voorkomende vorm van intimidatie en controle van vrouwen in de patriarchale samenleving" (Berenguer, Vaya i Bouchara, 2016).

Straatintimidatie is een kwalijke realiteit waar veel mensen, vooral vrouwen, dagelijks mee te maken hebben. Het is echter belangrijk om rekening te houden met de leeftijd van de persoon die slachtoffer kan worden van dit soort intimidatie. Enrico Scoccimarro, een juridisch deskundige, merkt op dat de leeftijd van het slachtoffer van invloed kan zijn op de perceptie van de woorden die worden uitgesproken. Zo kan een compliment dat niet gevraagd wordt door een volwassen vrouw anders worden opgevat dan door een minderjarige of een heel jong meisje. Op dezelfde manier kan een vulgaire en beledigende seksuele zin een veel schadelijker effect hebben op een jong persoon dan op een volwassene. Het is belangrijk om dit onderscheid te maken om te voorkomen dat sporadisch gedrag buitensporig belangrijk wordt gevonden en om in plaats daarvan het juiste gewicht te geven aan ernstigere situaties, waarin de ontvanger het gevoel krijgt slachtoffer te zijn van een misdrijf. Scoccimarro benadrukt dat de dader van catcalling zich grof gedraagt, ongeacht de leeftijd van het slachtoffer. De opvoeding die ouders moeten geven is cruciaal om hun kinderen te helpen misbruik te herkennen en ermee om te gaan. Uiteindelijk is de enige manier om een veiligere en meer respectvolle omgeving voor alle mensen te creëren, het erkennen en aanpakken van de ernst van straatintimidatie. (Scoccimarro, 2021).

Samengevat

Intimidatie op straat houdt in dat mannen vulgaire, seksueel suggestieve beschimpingen of opmerkingen maken aan het adres van vrouwen in openbare ruimtes. Dit veelzijdige fenomeen kan zich op verschillende manieren manifesteren, in verbale, fysieke en digitale vormen. Sommigen betogen dat de term "catcalling" het probleem onvoldoende samenvat. Intimidatie op straat is een schrijnende realiteit waar talloze mensen, voornamelijk vrouwen, dagelijks mee te maken hebben. Het is een vorm van geweld tegen vrouwen en fungeert als een gangbaar middel om intimidatie en controle uit te oefenen in patriarchale samenlevingen.

De leeftijd van het slachtoffer kan van invloed zijn op de interpretatie van de geuite woorden, wat onderstreept hoe belangrijk het is om onderscheid te maken tussen geïsoleerde incidenten en ernstigere gevallen. Ongeacht de leeftijd van het slachtoffer, vertoont de persoon die zich schuldig maakt aan catcalling ongepast gedrag. De opvoeding door ouders speelt een cruciale rol om kinderen in staat te stellen misbruik te herkennen en aan te pakken.

2. De gedeelde historische wortels van straatintimidatie vanuit Europees Perspectief

Is er in onze landen een gemeenschappelijk historisch kenmerk te ontdekken met betrekking tot het fenomeen van straatintimidatie? Zo'n overeenkomst kan inderdaad worden vastgesteld. Laten we beginnen met een beschouwing van Iwona Chmura-Rutkowska, die stelt dat als we erkennen dat de meeste eigenschappen die als 'vrouwelijk' of 'mannelijk' worden gecategoriseerd producten van sociale constructie zijn, het concept van 'mannelijk geweld' ook zijn wortels vindt in culturele opvattingen van normatieve mannelijkheid, evenals in de opvoedings- en socialisatieprocessen die jongens instrueren om een dergelijk paradigma te belichamen (Chmura-Rutkowska, 2012; geciteerd in: Badinter, 1993; Biddulph, 2004; Goldberg, 2000; Duncan, 1999; Connell, 1995; Gilligan, 2001; Salisbury 1996). Straatintimidatie als fenomeen vindt zijn basis in patriarchale gendernormen en de mechanismen waarmee jongens worden geïndoctrineerd om hun mannelijkheid uit te dragen en te bewaken. Hoewel de specifieke uitingen van straatintimidatie binnen elk land en cultureel milieu kunnen verschillen, impliceert het gedeelde patriarchale substraat dat aan de basis ligt van onze samenleving, dat straatintimidatie en andere vormen van gendergerelateerd geweld in onze respectieve landen grotendeels op dezelfde manier werken.

In de context van **Italië** onderstreept het historische narratief met betrekking tot seksuele intimidatie een gebrek aan wettelijke bescherming voor vrouwen op de werkvloer. In de negentiende en twintigste eeuw leidde het ontbreken van een geschikt lexicon om dergelijke overtredingen aan te duiden tot de normalisering van dit gedrag in het dagelijkse leven van vrouwen. Werknemers, vooral vrouwen, werden vaak het slachtoffer van intimidatie omdat er geen regelgevend kader of wettelijke bepalingen waren die hen bescherming boden. Bovendien konden vrouwelijke werknemers om verschillende redenen ontslagen worden, inclusief maar niet beperkt tot zwangerschap of lange afwezigheidsperiodes wegens borstvoeding. Binnen het domein van de gendergeschiedenis vormt de afbakening tussen misbruik, pesterijen en mensenrechtenschendingen een enorme uitdaging (Tabicone, 2014, p. 17).

In **Spanje** - Straatintimidatie is een wereldwijd probleem dat emotionele en fysieke schade toebrengt aan mensen die het meemaken. Spanje is helaas geen uitzondering op het aantal gevallen van straatintimidatie. Het land heeft een gecompliceerde geschiedenis op het gebied van gendergelijkheid, waardoor maatschappelijke problemen zijn ontstaan die een negatieve invloed hebben op de veiligheid van vrouwen en hun recht op vrijheid. De Spaanse grondwet van 1978 stelt dat "mannen en vrouwen gelijke rechten en vrijheden hebben", wat het officiële standpunt van het land over gendergelijkheid weerspiegelt. Ondanks deze grondwettelijke garanties worden Spaanse vrouwen al lange tijd lastiggevallen op straat. Dit gedrag varieert van opdringerige opmerkingen en pesten tot betasten, stalken en fysiek geweld. Straatintimidatie is iets dat vrouwen van alle leeftijden treft en komt niet alleen voor in openbare ruimtes. Spaanse vrouwen kunnen worden lastiggevallen op school, op het werk en zelfs thuis. In sommige gevallen zijn de pesterijen zo ernstig dat de slachtoffers lijden aan angst, depressie en posttraumatische stressstoornis (PTSS).

Historisch gezien gaat straatintimidatie in Spanje terug tot de dictatuur van Franco. In deze periode werd elk gedrag dat afweek van de normen van het conservatieve katholicisme streng bestraft. Van vrouwen werd verwacht dat ze bescheiden, getrouwd en gehoorzaam waren. Seksuele intimidatie en aanranding werden niet eens erkend als misdaden en vrouwen die dergelijke incidenten durfden te melden werden belachelijk gemaakt en aan de schandpaal genageld. In het begin van de jaren 1980 ging Spanje over op democratie en nam het aantal vrouwengroepen en feministische bewegingen toe. Deze groepen richtten zich op de bewustwording van genderongelijkheid en de strijd voor vrouwenrechten. Maar ondanks de geboekte vooruitgang bleef intimidatie op straat een belangrijk probleem. Vandaag de dag wordt straatintimidatie in het Spaanse wetboek van strafrecht aangemerkt als een vorm van seksueel geweld of agressie en worden er strenge straffen voor opgelegd. Ondanks deze veranderingen hebben veel Spaanse vrouwen nog steeds te maken met intimidatie op straat. Volgens een onderzoek van het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA) heeft 97% van de Spaanse vrouwen wel eens te maken gehad met seksuele intimidatie. Om dit probleem verder aan te pakken, is er in Spanje een groeiende beweging tegen straatintimidatie. Vrouwengroepen en NGO's werken aan bewustwording over de ernst van het probleem en lobbyen voor strengere wettelijke maatregelen tegen daders. Straatintimidatie is een wijdverbreid probleem in Spanje en onderstreept de noodzaak van een alomvattende aanpak om genderongelijkheid en intimidatie aan te pakken.

Totdat de samenleving de ernst van het probleem erkent en passende maatregelen neemt om straatintimidatie te verminderen en te voorkomen, zullen vrouwen blijven lijden onder deze vorm van gendergerelateerd geweld (Gallego Mena, 2019).

In **Portugal** voerde de Commission for Equality in Work and Employment (CITE), onder invloed van deze gebeurtenissen, tussen 1988-1989 het eerste onderzoek uit naar seksuele intimidatie op de werkplek. Het werd gepubliceerd in 1994. In het onderzoek, dat werd verricht onder vrouwen in loondienst, werd seksuele intimidatie beschouwd als een vorm van discriminatie op grond van geslacht die bestaat uit ongewenst gedrag dat de vrijheid/waardigheid van vrouwen in gevaar brengt en leidt tot een reproductie van het beeld van vrouwen als emotioneel onstabiel en niet in staat om hun werk goed uit te voeren. Uit het onderzoek blijkt dat 46% van de ondervraagde vrouwen te maken heeft gehad met een vorm van intimidatie door collega's, leidinggevenden, enz. (Oliveira).

In **Polen** wordt vrouwen van jongs af aan geleerd onderdanig te zijn - ook in situaties (en vooral) waarbij onze grenzen worden overschreden en onze rechten worden geschonden. Een meisje wordt geacht aardig, beleefd en gehoorzaam te zijn. Ze moet reageren op beschimpingen met een glimlach, want "woede schaadt schoonheid" en "het zijn tenslotte complimenten". Ze moet erop voorbereid zijn dat een ferme tegenwerping zal worden beantwoord met een even ferme veroordeling ("meisjes gedragen zich niet zo"). Haar domein moet hulpeloosheid worden. Tegelijkertijd wordt jongens geleerd dat ze geen zwakte mogen tonen. Ze mogen gewelddadiger gedrag vertonen, en maken tegelijk degenen die op hun kwetsbaarheid wijzen, belachelijk. (Kurecka, 2021). We leren vrouwen hoe ze zichzelf tegen verkrachting kunnen beschermen, in plaats van dat we mannen leren om niet te verkrachten. We leren meisjes voorzichtig te zijn met hoe ze zich kleden, de manier waarop ze zich kleden en waar ze naartoe gaan, in plaats van mannen te leren dat wanneer een vrouw een jurk aantrekt of alleen door een park loopt, dit niet betekent dat ze erom vraagt om verkracht of seksueel aangerand te worden. Ondertussen verwees 52% van de antwoorden van vrouwen en 49% van de antwoorden van mannen rechtstreeks naar de kleding, het gedrag en de manier van doen van het slachtoffer. Dit resultaat is ontmoedigend, maar nauwelijks verrassend, aangezien veel onderzoekers van geweld tegen vrouwen bewijzen vinden van rationalisering en rechtvaardiging van het gedrag van de dader en secundaire victimisatie van het slachtoffer, (Gruszczyńska, 2007; Herzberger, 2002).

De historische
verantwoordelijkheid voor een
dergelijke stand van zaken kan
worden gezocht in:

1.

2.

3.

3. Onderzoek naar straatintimidatie

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van het onderzoek naar straatintimidatie, waarbij het wordt onderzocht vanuit verschillende culturele en normatieve perspectieven die heersen in de verschillende landen waar dit fenomeen wordt waargenomen.

Polen

De vraag over ervaringen met intimidatie werd gesteld aan alle mannelijke en vrouwelijke deelnemers aan het onderzoek (N = 4284).

Andere studies in Polen tonen aan dat één op de vier werknemers of studenten (25%) getuige was geweest van seksuele intimidatie op het werk of op de universiteit. De meest voorkomende vorm van seksuele intimidatie waren ongepaste, onwaardige uitspraken met een seksuele ondertoon van collega's of leeftijdsgenoten op school of universiteit (24%). Minder vaak ging het om fysieke intimidatie door collega's (9%) of meerderen/docenten (4%).

Een klein aantal mensen (2%) meldt dat iemand op hun werk of studie een of ander voordeel heeft ontvangen in ruil voor het hebben van een seksuele relatie met een leidinggevende of docent (KOMUNIKAT Z BADAN nr 98. Molestowanie seksualne, 2018). Afgezien daarvan blijkt uit de verkregen verklaringen dat 12% van de volwassenen het slachtoffer is geweest van ongewenst gedrag, voorstellen of grappen van seksuele aard – het vaakst van vreemden (10%), minder vaak van collega's op de studieplek (6%), kennissen of vrienden (4%), collega's op het werk (4%), meerderen (3%) of docenten en leerkrachten (3%). Een klein aantal volwassenen (1%) heeft te maken gehad met seksuele intimidatie door naasten of verre familieleden. De omvang van seksuele intimidatie die in de enquête is vastgelegd, moet worden beschouwd als de ondergrens van de omvang van het werkelijke fenomeen (KOMUNIKAT Z BADAN nr 98. Molestowanie seksualne, 2018). Uit gegevens van Niebieska linia blijkt dat hoewel 80% van de vrouwen en 54% van de mannen van mening is dat intimidatie in de openbare ruimte een belangrijk probleem is, maar liefst 81% van de slachtoffers nooit aangifte heeft gedaan van intimidatie bij de politie, en dat het gedrag dat valt onder de categorie 'intimidatie in de openbare ruimte' cultureel wordt gedoogd in de Poolse samenleving.

Als we de houding ten opzichte van geweld niet veranderen en de barrière van het zwijgen niet doorbreken, kunnen we niet hopen dat we het geweld uit onze openbare ruimte kunnen bannen. Maar liefst 85% van de vrouwen geeft toe slachtoffer te zijn geweest van intimidatie in de openbare ruimte (94% van hen zeker meer dan eens in hun leven); voor mannen is dat 44%. De eerste keer dat dit soort agressie wordt ervaren is gemiddeld op 12-jarige leeftijd. De daders van intimidatie bij vrouwen zijn uitsluitend of voornamelijk mannen (98%). Bij mannen zijn de daders zowel mannen (44%) als vrouwen (41%). Intimidatie vindt het vaakst plaats in openbare ruimtes (bijv. op straat), in het openbaar vervoer en bij grote evenementen (concerten, bars). Dit geldt voor 60% van alle gevallen van intimidatie. Het tijdstip doet er niet toe.

Nederland

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) heeft gemeld dat in 2020 en 2021 66% van de vrouwen in Nederland op straat is lastiggevallen. Uit een onderzoek is gebleken dat een vergelijkbaar percentage vrouwen (84%) in 2020 seksuele intimidatie heeft ervaren als in 2016. Het percentage vrouwen dat aangaf seksuele intimidatie te hebben ervaren vanwege de COVID-19 pandemie is ook consistent gebleven. Daarom is het niet nuttig om conclusies over seksuele intimidatie op straat te baseren op absolute ervaringscijfers. Het percentage vrouwen dat aangaf "seksuele intimidatie" op straat te hebben ervaren, wat wordt gedefinieerd als "uitingen of gedragingen van mannen of jongens op straat waardoor ze je ergeren, lastig vallen, kwetsen, beledigen, bedreigen of je gevoel van persoonlijke vrijheid beperken" (47%), verschilt niet van de cijfers van 2016. De cijfers zijn licht gedaald maar blijven nog steeds hoog, en deze daling lijkt voornamelijk te wijten aan andere factoren dan COVID-19 maatregelen. Een opmerkelijke ontdekking is dat de gerapporteerde ervaringen van vrouwen aanzienlijk verschillen. In 2020 scoorden vrouwen lager dan in 2016 op de mate waarin ze zich positief of neutraal voelden ten opzichte van seksuele avances en gaven ze veel meer negatieve gevoelens aan. Bovendien noemden vrouwen in 2020 een grotere verscheidenheid aan negatieve emoties dan vrouwen in 2016. In de kwalitatieve antwoorden waren er in 2020 net als in 2016 aanwijzingen dat er een grote mate van gewenning en normalisering van gedrag had plaatsgevonden, maar veel meer dan in 2016 werd ook ontevredenheid hierover beschreven en gaven respondenten aan dat het gedrag niet acceptabel was.

Er zijn geen verschillen gevonden met de situatie in 2016 wat betreft diversiteit tussen sociale groepen in de mate waarin seksuele intimidatie op straat wordt ervaren. Ook in 2020 rapporteren jongere vrouwen, vrouwen met een hogere opleiding en vrouwen zonder vaste relatie meer ervaringen met seksuele straatintimidatie. Vrouwen die aangeven dat ze seksueel georiënteerd zijn op vrouwen of zowel mannen als vrouwen, hebben ook significant meer kans om seksuele straatintimidatie te ervaren. Het aandeel vrouwen dat seksuele straatintimidatie ervaart in de eigen woonbuurt is, net als in 2016, het hoogst onder vrouwen die wonen in Delfshaven, Charlois en Centrum, gebieden in de stad Rotterdam. De stedelijke gebieden waar dit aandeel in 2020 het laagst is, zijn Prins-Alexander, Hillegersberg-Schiebroek en de (voor de analyse samengevoegde) stedelijke gebieden Hoek van Holland, Pernis en Rozenburg.

De hierboven beschreven resultaten laten weinig verandering zien in de aard en omvang van seksuele intimidatie op straat in de afgelopen drie jaar. Uit de directe vragen aan vrouwen over de ontwikkelingen in de afgelopen drie jaar komt een iets positiever beeld naar voren. Het aandeel vrouwen dat zegt een afname te hebben ervaren in overlast, frequentie en ernst van en onveiligheidsgevoelens door seksuele intimidatie op straat is iets groter dan het aandeel vrouwen dat een toename rapporteert.

De verschillen zijn echter klein en de overgrote meerderheid van de vrouwen zegt dat er niets veranderd is. Een ontwikkeling die opnieuw opvalt is het toegenomen bewustzijn van het fenomeen dat door een groot deel van de vrouwen wordt gerapporteerd. In Nederland lijkt het besef te groeien dat mannen een deel van het probleem zijn en dus ook deel van de oplossing moeten worden. Mannen en jongens moeten bondgenoten worden en hun vrienden vertellen dat hun gedrag niet gepast is. Negatieve feedback over straatintimidatie kan leiden tot een snelle verandering. Engels P. zegt dat mannen de maatschappelijke druk voelen om hun mannelijkheid te bewijzen en dat dit hun gedrag op straat beïnvloedt. Ze moeten voortdurend bewijzen dat ze 'echte mannen' zijn. Om het probleem te veranderen, moet de perceptie van mannen over het tonen van emoties en kwetsbaarheid veranderen (NOS Nieuws, 2022).

Italië

In een ontwikkeld en vooruitstrevend land als het onze zouden vrouwen zich vrij en veilig moeten voelen om alleen het huis te verlaten, zonder bang te hoeven zijn dat ze worden aangevallen of zonder duidelijke reden worden betast. Waarom is dit fenomeen dan zo wijdverbreid? In veel landen, zoals Frankrijk, is naroeppen op straat een strafbaar feit geworden, omdat het niets te maken heeft met een poging tot flirten met wederzijds goedvinden. In Italië is deze hervorming helaas nog niet doorgevoerd en dat is misschien de reden waarom dit fenomeen nog steeds zo vaak voorkomt. (Soardo, 2021). Als het naast naroeppen ontardt in bedreigingen of zware scheldwoorden, dan is er ook sprake van een overtreding van de regels. In feite, als het waar is dat straatintimidatie in Italië niet wettelijk is geregeld, leidt het, als je verder gaat, tot het misdrijf intimidatie. Dit misdrijf is in Italië strafbaar voor iedereen die "op een voor het publiek toegankelijke plaats een persoon lastigvalt of stoort". Op dit misdrijf staan straffen zoals een gevangenisstraf van maximaal zes maanden of een boete van 516 euro (Atrendyexperience, 2021). Het is tijd dat Italiaanse wetgevers actie ondernemen en maatregelen nemen om vrouwen te beschermen tegen straatintimidatie. Hoewel het misschien een klein probleem lijkt, is het een symptoom van een groter probleem van genderongelijkheid en gebrek aan respect voor de autonomie van vrouwen. Vrouwen horen niet het gevoel te hebben dat ze constant op hun hoede moeten zijn als ze over straat lopen, en daders van straatintimidatie moeten de gevolgen van hun daden onder ogen zien. Het is niet genoeg om simpelweg te hopen dat individuen hun gedrag zullen veranderen; er moet een wettelijk kader zijn om hen verantwoordelijk te houden. Alleen dan kunnen vrouwen zich echt veilig en mondig voelen in de openbare ruimte.

Portugal

In Portugal wordt intimidatie in de openbare ruimte ook gekenmerkt door lichamelijk contact, gebaren, bedreigingen en woorden – waarbij ‘pyrope’ het meest relevant is (Oliveira, 2021). Catcalling is in Portugal een ernstig probleem waar veel vrouwen dagelijks mee te maken hebben. Volgens een recent onderzoek heeft 81% van de vrouwen in Portugal wel eens te maken gehad met enige vorm van intimidatie op straat, waarbij ‘catcalling’ de meest voorkomende vorm is. Een schokkend cijfer dat duidelijk maakt dat catcalling veel voorkomt in het land. Een van de belangrijkste redenen waarom catcalling in Portugal zo vaak voorkomt, is vanwege de patriarchale samenleving die nog steeds in veel delen van het land bestaat. In Portugal worden vrouwen vaak geobjectiveerd en behandeld als tweederangsburgers, waardoor mannen het gevoel hebben dat ze het recht hebben om commentaar te leveren op hun lichaam en uiterlijk. Een andere reden waarom catcalling zo veel voorkomt in Portugal is het gebrek aan consequenties voor degenen die zich met dit gedrag bezighouden.

Er zijn op dit moment geen wetten in Portugal die specifiek betrekking hebben op straatintimidatie, wat betekent dat degenen die catcallen dit kunnen doen zonder bang te hoeven zijn voor consequenties. Er zijn echter wel enkele initiatieven die het probleem van catcalling in Portugal proberen aan te pakken. De "Chega de FiuFiu" –campagne is bijvoorbeeld een beweging die het bewustzijn over straatintimidatie wil vergroten en vrouwen aanmoedigt om over hun ervaringen te praten. Deze campagne is effectief geweest om gesprekken over het probleem op gang te brengen en heeft geholpen om de aandacht op het probleem te vestigen. Naast campagnes zoals "Chega de Fiu-Fiu", zijn er ook verschillende organisaties en individuen die zich inzetten om catcalling in Portugal tegen te gaan. Hieronder vallen groepen als Coletivo Feminista de Lisboa, een organisatie die zich inzet voor vrouwenrechten en bewustwording van gendergerelateerd geweld in Portugal.

In het algemeen vormt catcalling in Portugal een ernstig probleem dat moet worden aangepakt. Het is een vorm van straatintimidatie die niet alleen respectloos is, maar ook zeer schadelijk kan zijn voor iemands geestelijke gezondheid en welzijn. Als samenleving moeten we stelling nemen tegen catcalling en werken aan een veiligere en meer respectvolle omgeving voor iedereen.

Spanje

Seksuele intimidatie vindt vooral plaats in de openbare ruimte (straten, trottoirs, openbaar vervoer, wegen en parken) door onbekenden.

Volgens het rapport 'Safer Cities for Girls' van Plan International lezen we dat: "78% van de ervaringen in de stedelijke openbare ruimte die door jonge vrouwen in Madrid, Barcelona en Sevilla worden gerapporteerd, houden verband met onveiligheid als gevolg van intimidatie. Vrouw zijn en jong zijn lijkt een risicofactor te zijn voor deelnemers in hun gebruik van de stad. Wat het type intimidatie betreft, vertegenwoordigt intimidatie zonder fysiek contact (opmerkingen van seksuele aard, bedreigingen, vervolging, insinuaties ...) een grote meerderheid van de ervaringen, met 75% van de gevallen van intimidatie die in dit onderzoek zijn gerapporteerd. 54% van de intimidatie-ervaringen vindt 's avonds plaats (nacht en vroege ochtend) en 43% van de onveilige situaties doet zich voor op straat. 21% van de jonge vrouwen zegt dat ze gewend zijn geraakt aan dit soort gewelddadige ervaringen omdat het een doorlopend probleem is; met andere woorden, jonge vrouwen zijn een realiteit gaan normaliseren die hen discrimineert en hen een onveilig gevoel geeft.

Bovendien zijn ze geneigd om er individueel mee om te gaan, met persoonlijke strategieën om hun gevoel van veiligheid te vergroten, door hun route om te leiden, gezelschap te zoeken voor hun reis of te doen alsof ze bellen. Gemiddeld doet slechts 3% aangifte bij de autoriteiten of veiligheidsdiensten en komt de ervaring niet verder dan gesprekken met familie of vrienden. De samenleving is vaak weinig betrokken bij deze situaties van onveiligheid, wat blijkt uit een angstaanjagende statistiek: 90% van de jonge vrouwen geeft aan dat ze geen hulp hebben gekregen van degenen die aanwezig waren. Dit cijfer laat zien hoe belangrijk het is om het bewustzijn te vergroten en de bevolking te leren hoe te handelen wanneer ze geconfronteerd worden met een situatie van intimidatie op straat. De Women's Foundation werkt hieraan door middel van het Stand UP programma tegen straatintimidatie, ontwikkeld door L'Oreal Paris in samenwerking met de NGO Hollaback!". (#EsAcosoFM El acoso callejero y los datos en España, 2022).

Ondanks de unieke culturele, sociale en historische context van Polen, Nederland, Italië, Portugal en Spanje, zijn er toch overeenkomsten en raakvlakken in het onderzoek naar straatintimidatie in deze landen:

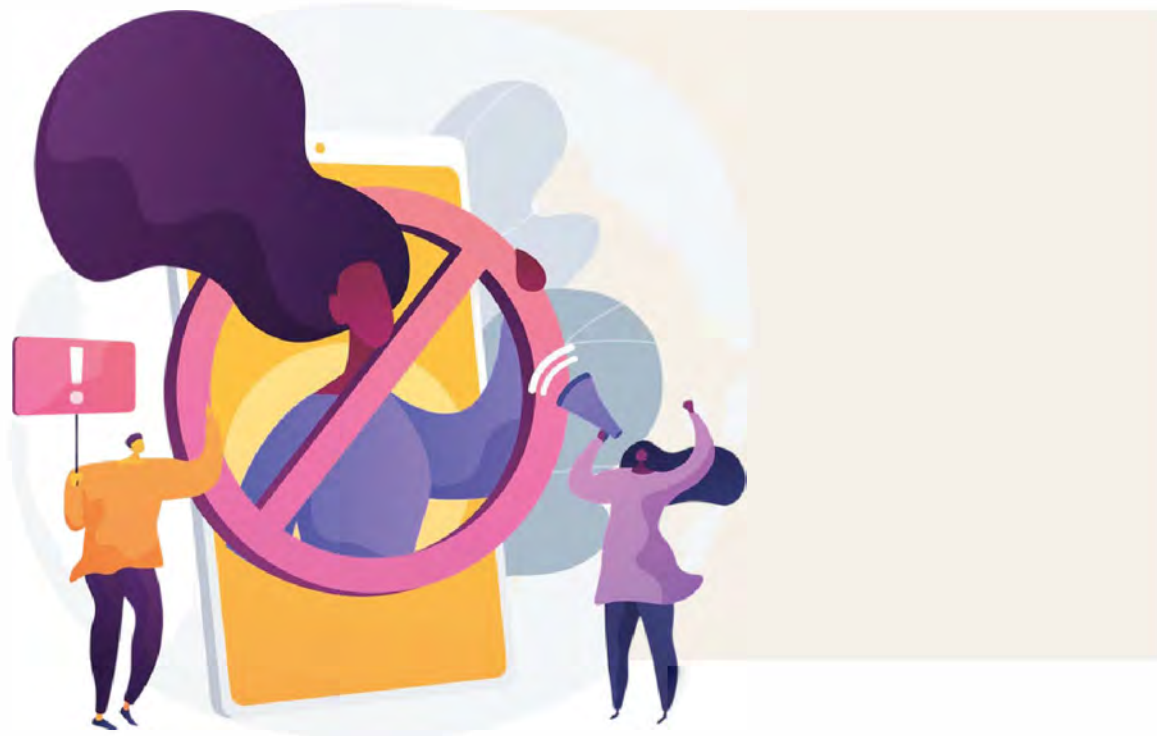
Concluderend kan worden gesteld dat, hoewel de specifieke verschijningsvormen en contexten van straatintimidatie in Polen, Nederland, Italië, Portugal en Spanje kunnen verschillen, deze landen een gemeenschappelijke inzet delen om dit urgente probleem te onderzoeken en aan te pakken. Door de overeenkomsten te erkennen en voort te bouwen op gedeelde onderzoeksresultaten, is er potentieel voor de ontwikkeling van uitgebreidere en effectievere strategieën om straatintimidatie te bestrijden, wat uiteindelijk zal leiden tot veiligere en meer inclusieve openbare ruimten voor iedereen.

Hier kunt u meer lezen!

4. Toenemende golven van straatintimidatie: een mensenrechtenkwesitie

Sinds 2010 is het publiek zich meer bewust geworden van straatintimidatie. Toch zijn er nog steeds veel mensen die niet begrijpen waarom het onderwerp belangrijk is, het bagatelliseren als een grap, het een kleine ergernis of een compliment noemen, of de gepeste persoon de schuld geven voor het veroorzaken ervan. Deze opvatting wordt weerspiegeld in films, tv-programma's en muziekvideo's en ook door bedrijven als Fiat, Lego en Snickers in hun marketingmateriaal. In werkelijkheid is straatintimidatie een ernstig probleem dat niet gebagatelliseerd mag worden. Het is een schending van mensenrechten die gelijkheid in de weg staat, het valt in het spectrum van gendergeweld en het is verbonden met andere sociale rechtvaardigheidskwesities (Kearl, 2015, loc.242).

Deze “risicobeperkende” tactieken beperken de mobiliteit en gelijkheid van de gepeste persoon en kunnen de gepeste persoon het gevoel geven dat de pesterijen verdiend waren als niet elke richtlijn werd opgevolgd. De focus op de acties van de gepeste personen in plaats van op de pesters is niet alleen schadelijk en demotiverend, maar het betekent ook dat de onderliggende oorzaken van pesterijen nooit worden aangepakt. Het zijn niet alleen familieleden en vrienden die gepeste mensen de schuld geven en hen vertellen dat ze moeten veranderen (Kearl, 2015). Seksuele intimidatie lijkt voortdurend in het nieuws te zijn.

In 2018 werden er meer dan vijfenzeventighonderd klachten ingediend bij de Equal Employment Opportunity Commission (EEOC), maar die klachten vormen slechts een fractie van de seksuele intimidatie-incidenten die elk jaar plaatsvinden. De dag nadat actrice Alyssa Milano iedereen die te maken had gehad met seksuele intimidatie of aanranding opriep om #Me Too te tweeten, waren er naar schatting 609.000 berichten met die hashtag. Sinds 2017 is er beslist een groter publiek bewustzijn van het probleem, maar het is niet verdwenen (Griffin et al. 2018; Smith, 2020, loc.176).

Een van de redenen is dat niet alle landen het probleem van straatintimidatie erkennen. Ze hanteren ook verschillende manieren om op te treden en om te gaan met straatintimidatie. Elk land en het bijbehorende beleid zet verschillende stappen wat dit betreft. In Portugal wordt seksuele intimidatie in de openbare ruimte sinds 2007 strafbaar gesteld door middel van strafwetgeving, met artikel 170 van het **Portugese** Wetboek van Strafrecht - Seksuele intimidatie. Het artikel stelt dat iedereen die exhibitionistische handelingen van seksuele aard verricht of iemand dwingt om seksueel contact te hebben, wordt gestraft met een gevangenisstraf van maximaal een jaar of een geldboete van maximaal 120 dagen, als er geen zwaardere straf wordt opgelegd krachtens een andere wettelijke bepaling. Op deze manier definieert het artikel uitdrukkingen of gebaren die een zekere insinuatie tonen, maar die geen seksueel voorstel formuleren, bijvoorbeeld de "piropo", niet als een misdrijf.¹

Daarom kan het misdrijf seksuele intimidatie vele vormen aannemen, zolang het maar een seksuele connotatie heeft (Ribeiro, 2021). In het **Italiaanse** rechtssysteem wordt seksuele intimidatie, in tegenstelling tot andere landen zoals Frankrijk, niet erkend als een misdrijf op zich en dit vormt een eerste, belangrijke grens. De beste manier om het probleem aan te pakken zou die van culturele verandering en preventie moeten zijn (Romito, 2019). In 1991 worden de staten in de aanbeveling van de Europese Commissie over de bescherming van de waardigheid van vrouwen en mannen op het werk (92/131/EEG) opgeroepen om een gedragscode aan te nemen in de openbare en particuliere sector met betrekking tot de strijd tegen seksuele intimidatie. Er moet ook een vertrouwenspersoon in het leven worden geroepen, een persoon die bij voorkeur buiten de organisatie staat en die meldingen van intimidatie in alle vertrouwelijkheid kan verzamelen en in overleg met het slachtoffer informele of formele procedures in gang kan zetten (onderzoek en eventueel disciplinaire maatregelen tegen de intimidator).

Als de interne procedure ontoereikend blijkt, kan de werknemer (of Patrizia Romito 44 de werknemer) contact opnemen met de Equality Councillor (op provinciaal, regionaal of nationaal niveau), een functie die in 2000 werd ingesteld door Wet 196 "Regeling van de activiteit van gelijkheidsraadsleden en bepalingen over positieve acties", en in 2006 gespecificeerd werd door Wet 198, de zogenaamde "Code van gelijke kansen voor mannen en vrouwen".

De Equality Councillor (raadslid of leden voor Gelijkheid) heeft (hebben) tot taak de uitvoering van de beginselen van gelijkheid en non-discriminatie voor vrouwen en mannen op het werk te bevorderen en te controleren; bij de uitvoering van zijn taken is hij een openbaar ambtenaar en is hij verplicht bij de gerechtelijke instantie aangifte te doen van de misdrijven waarvan hij kennis krijgt.

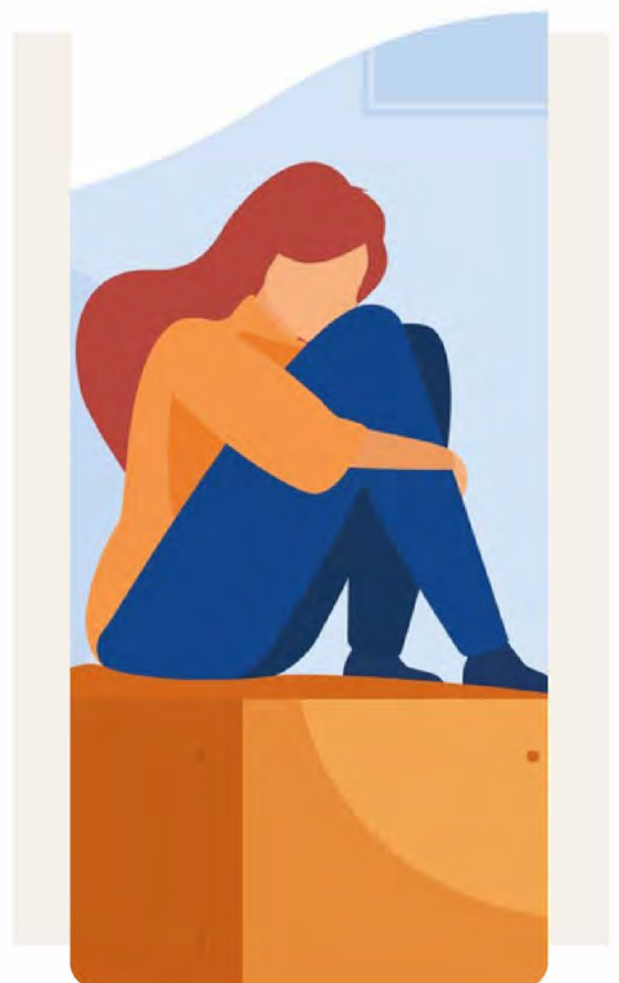
Op 19 oktober 2021 trad wet nr. 134 van 27 september 2021 in werking, die de Delegatie aan de Regering bevat voor de efficiëntie van het strafproces alsook over herstelrecht en bepalingen voor de snelle definitie van gerechtelijke procedures (Larusso, 2021). Wanneer we kijken naar de verschillende anti-discriminatiemaatregelen, lijkt het erop dat seksuele voorlichting een remedie zou kunnen zijn. Ook hier zien we echter enkele discrepanties.

In Nederland ontbreekt het bij seksuele voorlichting aan aspecten die nodig zijn om gedrag te veranderen. Seksuele voorlichting is in zoverre gedecentraliseerd dat leerkrachten zelf bepalen wat ze onderwijzen. Er is behoefte aan een nationaal curriculum dat bepaalt wat er aan bod moet komen. Door het ontbreken van onderwerpen als seksuele diversiteit, seksueel plezier, consent en nog veel meer, wordt seksuele voorlichting in Nederland als onvolledig beschouwd. Studenten hebben hun bezorgdheid geuit over het ontbreken van deze onderwerpen. Door seksuele voorlichting te beperken tot biologie en veiliger vrijen leren jongeren niet hoe ze met seksualiteit om moeten gaan. Lesgeven over wederzijdse instemming en seksuele rechten kan jongeren handvatten geven om te begrijpen welk seksueel gedrag acceptabel is en hen leren over gendernormen. Door onderwerpen als consent en het belang van seksueel plezier aan het lesprogramma toe te voegen, leren adolescenten "seksuele manieren" die een verandering teweeg kunnen brengen in het fenomeen straatintimidatie (De Looze & Van Ditzhuijzen, 2022).

Er komen antidiscriminatiecampagnes, in Nederland bijvoorbeeld in de vorm van de campagne 'Ben je Oké?', waarin omstanders leren wat ze moeten doen als ze zien dat iemand seksuele intimidatie ervaart. Je krijgt tips over hoe om te gaan met een situatie die onveilig voelt of wanneer je als omstander zelf vreest voor je veiligheid. Zoals de vraag: "Voel je je onveilig? Bied afleiding en stel de vraag: "Weet je waar de supermarkt is?" of "Vertrouw je het niet? Vraag een politieagent, buschauffeur of omstander om hulp of bel 911"" Het besef dat straatintimidatie niet hoort, neemt toe. De Ben je Oké-campagne moedigt mensen aan samen te werken om de straten veiliger te maken.

In **Polen** is op 21 november 2005 de wet op de bestrijding van huiselijk geweld in werking getreden, die op 29 juli 2005 door de Sejm is goedgekeurd. De wet biedt een aantal bruikbare oplossingen op het gebied van de bestrijding van geweld door en tegen familieleden, waaronder de eerste formele definitie van huiselijk geweld en een lijst van de soorten geweld, een bespreking van de acties van afzonderlijke diensten en instellingen van de overheidsadministratie/lokale overheidseenheden/niet-gouvernementele organisaties gericht op het bieden van hulp en steun aan personen die geweld ondervinden, evenals de invoering van juridische mechanismen die een effectievere bescherming van deze personen tegen geweldplegers mogelijk maken. Bij besluit van de ministerraad van 2006 is het nationale programma voor de bestrijding van huiselijk geweld vastgesteld. In het kader van dit programma werd een interministerieel monitoringteam opgericht, dat onder andere verantwoordelijk is voor het monitoren van het tegengaan van familiaal geweld, het coördineren van de activiteiten van individuele instellingen en diensten, het initiëren van sociale programma's en het bepalen van de maatregelen die nodig zijn om de taken met betrekking tot het tegengaan van familiaal geweld uit te voeren.

Het Nationaal Programma ter Bestrijding van Familiaal Geweld verhoogt de doeltreffendheid van de bescherming van slachtoffers van familiaal geweld en vergroot de beschikbaarheid van hulp; het verhoogt de doeltreffendheid van interventie en corrigerende acties tegen personen die familiaal geweld gebruiken. De wet op het tegengaan van familiaal geweld definieert geweld als "een enkele of herhaalde opzettelijke handeling of nalatigheid die de rechten of persoonlijke belangen schendt van personen opgesomd in paragraaf. 1 genoemde personen, in het bijzonder het blootstellen van deze personen aan het gevaar van verlies van leven, gezondheid, het schenden van hun waardigheid, lichamelijke integriteit, vrijheid, met inbegrip van seksuele vrijheid, het veroorzaken van schade aan hun lichamelijke of geestelijke gezondheid, alsmede het veroorzaken van moreel lijden en schade aan de personen die slachtoffer zijn van geweld". Artikel 2 para. 1 van de wet definieert een familielid als de naaste persoon in de zin van artikel 115, § 11 van het Wetboek van Strafrecht, evenals een andere persoon die samenwoont of samen landbouw bedrijft. Het Nationaal Programma ter bestrijding van familiaal geweld verduidelijkt op zijn beurt het begrip slachtoffers van geweld door te stellen dat het kan gaan om: kinderen, echtgenoten of partners in informele relaties, ouderen, personen met een handicap.

Het vonnis benadrukt de negatieve evaluatie van de wet die in 2005 door een aantal experts werd ingevoerd. Deze wet heeft betrekking op maatregelen voor de aanpak van geweld tegen vrouwen, en een rapport opgesteld in 2007 door de Feminoteka Foundation toonde aan dat de wet veel juridische tekortkomingen had, en dat sommige bepalingen niet werden uitgevoerd. Hoewel de wet in 2008 gewijzigd zou zijn, is er nog steeds geen definitieve versie. Als reactie op de kwestie van intimidatie is er een campagne getiteld "Stand Up. Oppose Harassment in Public Places" gelanceerd in Polen door L'Oreal Paris en het Centre for Women's Rights and Right To Be, een wereldwijde non-profitorganisatie. De campagne ging van start met een paneldiscussie in de Kinoteka bioscoop waarin de kwestie van intimidatie werd besproken door Grazyna Torbicka, een bekende journaliste.

De L'Oréal Paris campagne 'Sta op. Verzet je tegen intimidatie in openbare gelegenheden', werd ingeluid met dit debat, dat werd bijgewoond door verschillende opmerkelijke personen, waaronder Dominika Nockoska, Brand Champion L'Oreal Paris, Urszula Nowakowska, voorzitter van het Centrum voor Vrouwenrechten, Anna Karczmarczuk, voorzitter van IPSOS Polen, een onderzoeksbureau, Magda Molek, journaliste en tv-presentatrice, en Mateusz Banasiuk, acteur. Het vonnis benadrukt de voortdurende strijd tegen geweld tegen - en intimidatie van - vrouwen in Polen en de verschillende maatregelen die door organisaties en individuen worden genomen om het probleem aan te pakken.

Straatintimidatie is een belangrijk probleem, vooral voor vrouwen, in veel landen over de hele wereld. Hoewel straatintimidatie in Spanje nog niet als apart misdrijf wordt aangemerkt, kunnen de ernstigste gevallen van deze vorm van geweld worden ondergebracht bij andere bestaande misdrijven. Verschillende academici en activisten stellen dat "complimenten maken" beschouwd kan worden als gendergeweld en niet gezien moet worden als een onschuldige of heilzame handeling voor vrouwen, maar eerder als een inbreuk op hun vrijheid, waardigheid en integriteit. Desondanks wordt straatintimidatie nog steeds niet aangepakt door wetgevers in Spanje en vele delen van Europa, waardoor vrouwen kwetsbaar blijven voor een scala aan problemen. Dit essay gaat dieper in op straatintimidatie, waarom het een belangrijk mensenrechtenkwestie is, de verschillende manieren waarop het in de Europese Unie strafbaar is gesteld en de huidige situatie in Spanje.

Het gebrek aan specifieke wettelijke regels in Spanje en Europa over intimidatie op straat heeft geleid tot problemen bij het voorkomen en bestraffen van deze vorm van geweld. De 'Organic Law of Comprehensive Guarantee of Sexual Freedom' wil echter een consentgerichte cultuur bevorderen en erkent elke niet-consensuele handeling van seksuele aard als seksueel geweld. Ook wordt erkend dat seksueel geweld zowel in de openbare als in de privé-sfeer voorkomt, met inbegrip van de digitale ruimte. In het algemeen moet de kwestie van straatintimidatie niet licht worden opgevat. Het is een mensenrechtenkwestie die moet worden aangepakt door wetgevers en de samenleving als geheel. Het opstellen van specifieke wetten tegen straatintimidatie zal de vrijheid, waardigheid en integriteit van vrouwen helpen beschermen en ervoor zorgen dat ze zich veilig kunnen bewegen in openbare ruimtes.

Als we het toenemende aantal straatintimidaties beschouwen als een mensenrechtenkwestie die om actie vraagt, zijn er zeker een aantal gemeenschappelijke redenen die mensen en organisaties wereldwijd verenigen:

Samengevat heeft de opkomst van straatintimidatie als mensenrechtenkwestie de aandacht gevestigd op de overeenkomsten die er bestaan tussen regio's en culturen. Het wordt steeds meer erkend als een wereldwijd probleem dat collectieve actie vereist. Door zich te richten op deze gemeenschappelijke gronden, kunnen mensen en organisaties over de hele wereld samenwerken om veiligere, meer inclusieve en meer rechtvaardige samenlevingen te creëren waar iedereen zijn recht kan uitoefenen om vrij van intimidatie en geweld te leven.

You'll find more here!

5. De impact van straatintimidatie op jongeren: Attitudes, Percepties en Effecten

Intimidatie op straat is een wijdverbreid probleem dat mensen wereldwijd treft. Het is een vorm van intimidatie, pesten en agressie, vaak gericht tegen vrouwen, die vele vormen kan aannemen, zoals catcalling, betasten en stalken. Intimidatie op straat is een schending van de mensenrechten en een bedreiging voor de persoonlijke veiligheid. Vooral jongeren zijn niet immuun voor dit probleem en hebben houdingen en standpunten die het onderzoeken waard zijn. Sommige jongeren denken echter nog steeds dat straatintimidatie een normaal onderdeel van het leven is. Ze kunnen ook denken dat de persoon die lastig gevallen wordt verantwoordelijk is voor de situatie. Het is belangrijk om te erkennen dat dit een schadelijke en onjuiste perceptie is. Straatintimidatie is niet de schuld van het slachtoffer en het is de verantwoordelijkheid van iedereen om te proberen er een eind aan te maken.

In **Polen** toonde recent onderzoek onder 332 respondenten; 271 vrouwen, 59 mannen, meestal tussen de 18 en 24 jaar (75,3%), met 10% tussen de 30 en 40 jaar, aan dat 72,9% slachtoffer was geweest van 'catcalling' en 90,7% had te maken gehad met verbaal geweld. Meer dan de helft van de respondenten, 60,8%, antwoordde dat ze het fenomeen catcalling niet tegenkwamen in hun omgeving, terwijl 25,9% zei dat ze het vaak tegenkwamen en 5,7% antwoordde dat ze dergelijke situaties heel vaak meemaakten. Uit de vragenlijst blijkt dat respondenten het vaakst afschuw voelen als ze slachtoffer of getuige zijn van dit fenomeen. Dit werd door 75,6% van de respondenten geantwoord. Andere gevoelens die catcalling bij mensen oproept zijn: ergernis/boosheid/verdriet, geantwoord door 70,8% van de respondenten, 55,1% voelt zich onzeker en 7,5% heeft een onverschillige houding ten opzichte van dit soort situaties. 75,8% van de mensen antwoordde dat ze zich niet schuldig voelen na de hele gebeurtenis.

In de enquête werd de deelnemers gevraagd naar de invloed van verbale intimidatie op hun gevoel van eigenwaarde, waarbij 105 deelnemers aangaven geen effect te hebben en de rest negatieve effecten meldde. Daarnaast werd in de enquête gevraagd of iemand contact had opgenomen met de deelnemers na verbale intimidatie, waarop 26,2% bevestigend antwoordde. De meerderheid van de deelnemers (meer dan 70%) rapporteerde dat ze catcalling hadden meegemaakt of er getuige van waren geweest tijdens het onderzoek. Dit bevestigde dat dit een veel voorkomend fenomeen is in de samenleving, hoewel het niet bekend is onder de naam. Veel mensen deelden hun gevoelens met ons nadat ze er eerst achter waren gekomen wat catcalling precies betekent. Een aanzienlijk deel van de deelnemers aan het onderzoek deelde emoties zoals irritatie, boosheid, verdriet en walging over de situaties die zich voordeden. Dit maakt catcalling negatief gekarakteriseerd en wordt niet gezien als een compliment. De meerderheid van de mensen in de enquête die voor dit onderzoek werd gebruikt, antwoordde 'ja' op de vraag of ze zich onveilig voelden in zo'n situatie en dat de meest voorkomende reactie op catcalling ontkenning is, die voortkomt uit angst, soms ook uit een gebrek aan kennis dat het een fenomeen is dat niet hoort voor te komen, dat pathologisch is en tot veel ernstiger gebeurtenissen kan leiden. Catcalling is geen compliment. Het is geen manier om bewondering te tonen, om de waarde van een ander te benadrukken. Catcalling is verbaal geweld en vormt tegelijkertijd de basis voor het plegen van fysiek geweld (Boni, Sobkowicz i Tiesler, 2021).

Uit het onderzoek dat in **Portugal** is uitgevoerd, blijkt duidelijk dat seksuele intimidatie voor zowel jongens als meisjes een gedrag van seksuele aard is, ongewenst door de persoon op wie het gericht is. Beiden noemen verschillende voorbeelden van seksuele intimidatie, zoals betasten, fluiten, opmerkingen, etc., maar de meisjes noemen meer voorbeelden, vanuit hun persoonlijke ervaringen. De meisjes geven aan dat situaties van seksuele intimidatie vaak genormaliseerd worden door de toeschouwer, die er naar verwijst als een grap. Meisjes zien deze intimidatie als iets aanstootgevends, terwijl jongens, hoewel ze het ermee eens zijn dat het aanstootgevend is, soms geneigd zijn te denken dat het gedrag niet bedoeld en gerechtvaardigd kan zijn. Voor beide groepen was het duidelijk dat de ruimtes waar ze plaatsvinden "openbare ruimtes in het algemeen zijn, en in het bijzonder de straten, bars en clubs, openbaar vervoer, zoals de metro of bus, en de school (...) taxi's (...) sociale netwerken en online platforms". Wat betreft de toegepaste strategieën zijn meisjes de groep die zich het meest probeert te verdedigen door routes en routines te veranderen - "sneller lopen op straat, doen alsof ze aan het bellen zijn, proberen te lopen in gezelschap van vrienden/ en alleen in taxi's rijden waarvan de chauffeur bekend is bij of vertrouwd wordt door de vader en/of moeder" (Pontedeira i Guerreiro, 2019).

In een rapport uit Italië, uitgevoerd in verband met de Werelddag tegen geweld tegen vrouwen, publiceert Save the Children de resultaten van een onderzoek (in haar opdracht uitgevoerd door Ipsos) onder een steekproef van jongeren tussen de 14 en 18 jaar in Italië. Het is noodzakelijk om te investeren in beschermende systemen, maar vooral in onderwijs dat de kansenkloof tussen mannen en vrouwen wegneemt die stereotypen en uiteindelijk geweld tegen vrouwen genereert (Save the Children, 2020). Volgens het 2020-rapport van Save the Children worden Italiaanse kinderen steeds meer blootgesteld aan online-inhoud die geweld tegen vrouwen normaliseert, waarbij 39% van de jongens en meisjes betrokken is. Vooral meisjes hebben gemeld dat ze zich beledigd en vernederd voelden door inhoud die werd gedeeld door hun sociale contacten, waarbij 10% zich meer kwetsbaar voelde tijdens de lockdown. Verder was 18% van de respondenten getuige van geweld tegen hun vrienden, waarbij angst in 9% van de gevallen interventie in de weg stond. Desondanks werd er in 83% van de gevallen ingegrepen door een volwassen referent of de politie (2020). Seksueel en fysiek geweld tegen een meisje wordt door respectievelijk 94% en 92% van de jongeren als zeer ernstig beschouwd, psychisch geweld door 88% van hen.

De meerderheid van de respondenten vindt economisch geweld tegen vrouwen een ernstig probleem (75%), maar er is een duidelijk verschil in perceptie tussen mannen (69%) en vrouwen (81%). Adolescenten hechten nog steeds veel belang aan fysieke verschijning: 57% is van mening dat de schoonheid van vrouwen kan leiden tot succes en 46% geeft aan dat aantrekkelijk zijn belangrijker is voor vrouwen dan voor mannen. Deze perceptie komt meer voor bij jongens, met 53% die het hiermee eens is, vergeleken met 39% van de ondervraagde meisjes. Het is dan ook niet verrassend dat meer dan 1 op de 10 respondenten (15% van de jongens en 10% van de meisjes), toen hen gevraagd werd hun mening te geven over recente nieuwsfeiten die de kwestie van stereotypen aan de orde hebben gesteld, zoals de zaak van een conrector op een Romeinse middelbare school die vrouwelijke leerlingen zou hebben geadviseerd geen minirokjes te dragen om te voorkomen dat ze leraren zouden afleiden, de overtuiging uitten dat meisjes op school leraren niet moeten provoceren met onthullende of schaarse kleding.

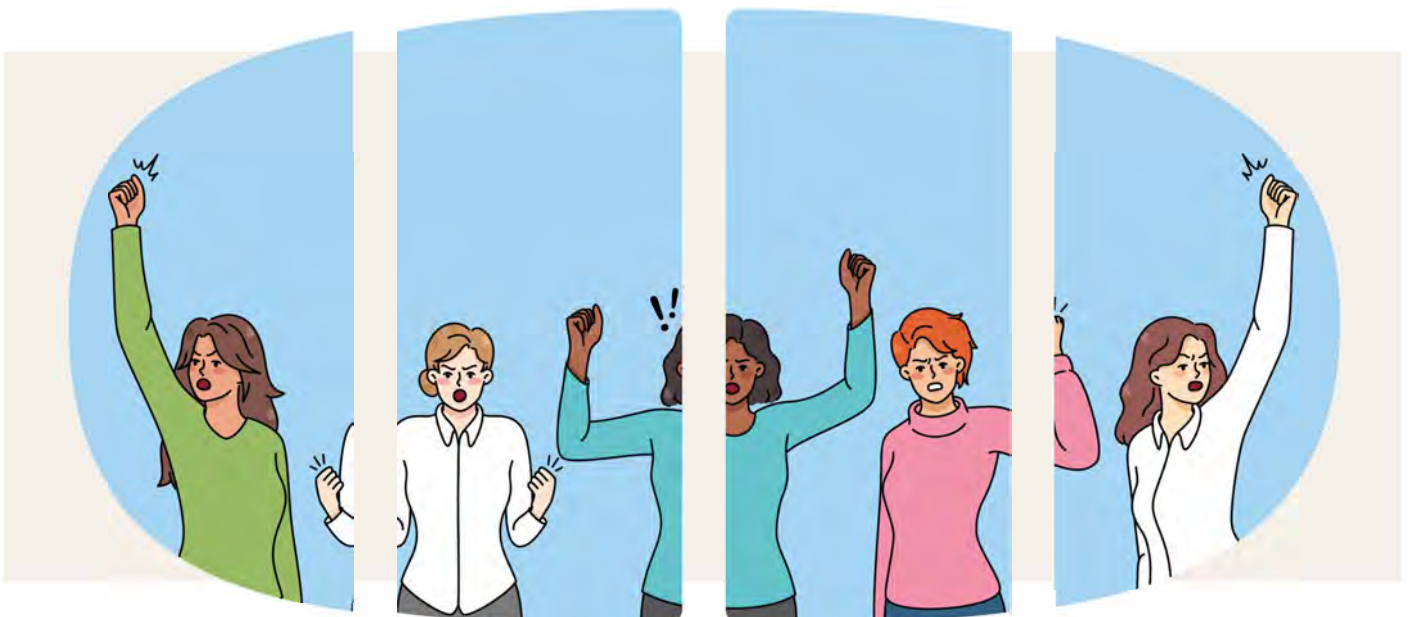

In **Nederland** conformeren jongeren zich snel aan de heersende gendernormen. Ze zijn hun eigen identiteit nog aan het ontdekken en dat maakt ze onzeker. Het voelt dan veilig om je kritiekloos te conformeren aan de gendernormen zodat je erbij hoort. Jongens die zich niet conformeren aan de heersende gendernormen worden vaak hard gestraft door hun sociale omgeving, terwijl jongens die zich gedragen op een dominante en stoere manier hoog worden aangeslagen.

(<https://shop.rutgers.nl/nl/webwinkel/de-pleger-in-beeld/61070888>).

Dit creëert een giftige omgeving waar giftige mannelijkheid gedijt en genderstereotypen worden versterkt. Van meisjes daarentegen wordt verwacht dat ze zich houden aan vrouwelijke normen zoals verzorgend, empathisch en onderdanig zijn. Degenen die niet voldoen aan deze normen worden vaak bestempeld als tomboys of worden buitengesloten door hun leeftijdsgenoten. Daarnaast moeten we de maatschappelijke druk bestrijden die de gendernormen versterkt. Ouders, opvoeders en de media moeten een rol spelen in het vormen van de houding en overtuigingen van jonge mensen. Door gendergelijkheid en acceptatie van alle vormen van genderexpressie te bevorderen, kunnen we een meer rechtvaardige en compassievolle wereld voor iedereen creëren. Het is cruciaal dat jongeren leren dat gender een spectrum is en dat er niet één manier is om je gender uit te drukken. Het aanmoedigen van exploratie en experimenten met genderexpressie kan jongeren helpen een sterker gevoel van eigenwaarde te ontwikkelen en een meer diverse en inclusieve samenleving mogelijk maken. We moeten veilige ruimtes creëren waar jongeren zich kunnen uiten zonder bang te hoeven zijn voor een oordeel of straf.

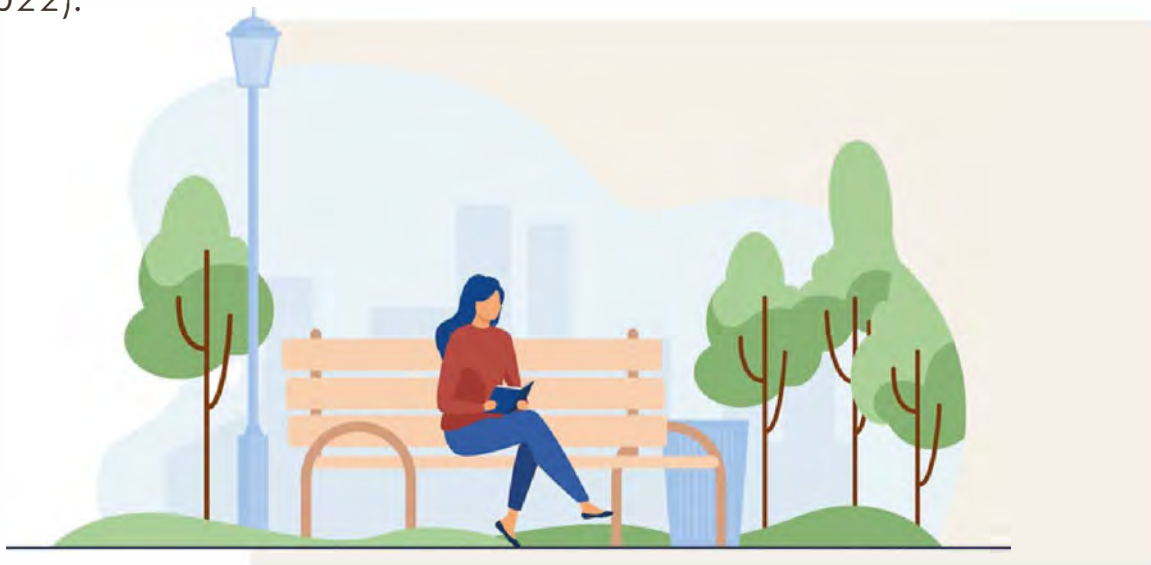

Anderzijds onderzochten we in Spanje; “hoe vrouwen worden gezien als gevolg van hun reacties op een intimiderende situatie (een ‘piropo’). De resultaten toonden aan dat zowel mannelijke als vrouwelijke deelnemers de vrouw die positief reageerde op de ‘piropo’ minder leuk vonden en ook minder van plan waren om interpersoonlijke relaties met haar aan te gaan; ze beschouwden deze vrouw ook als minder competent en oppervlakkiger. De relatie tussen de reactie van de vrouw op de piropo en haar likeability werd beïnvloed door de oppervlakkigheid en competentie waarmee ze werd waargenomen. Dit heeft negatieve gevolgen voor vrouwen die positief reageren op situaties waarin mannelijke vreemdelingen aandacht besteden aan hun lichaam” (Moya-Garofano, Moya, Megfas en Rodrfiguez-Bailon, 2020).

Deze bevindingen zijn zorgelijk omdat ze suggereren dat vrouwen die positief reageren op ‘piropos’ een grotere kans hebben om in een negatief daglicht te worden gesteld, wat gevolgen kan hebben voor hun persoonlijke en professionele leven. Bovendien benadrukken de resultaten zowel de prevalentie van intimidatie op basis van gender in openbare ruimten als het belang om te onderzoeken hoe verschillende reacties op dergelijke situaties de sociale perceptie van vrouwen beïnvloeden. Het onderzoek wijst ook op de noodzaak van interventies om gendergerelateerde intimidatie aan te pakken en veiligere en meer respectvolle openbare ruimten voor vrouwen te bevorderen.

6. Intimidatie in openbare ruimtes aanpakken: statistieken en aanbevelingen

Intimidatie in openbare ruimtes – maar liefst 84% van de Poolse vrouwen heeft het meegemaakt! In 2019 hield het IPSOS-centrum een internationale enquête onder 500 vrouwen. 78% van hen gaf toe slachtoffer te zijn geweest van intimidatie in openbare ruimtes. 56% gaf aan dat mannen opdringerig staarden en obscene gebaren maakten, 54% klaagde over mannen en het maken van vreemde geluiden, 45% kreeg erotische grappen en dubbelzinnige voorstellen te horen, straatintimidatie werd door 44% van de ondervraagde vrouwen ervaren en maar liefst 43% was slachtoffer van ongewenste aanrakingen. IPSOS herhaalde deze enquête in 2021 en vroeg dit keer alleen Poolse vrouwen naar intimidatie in de openbare ruimte. Maar liefst 84% van de vrouwen had dit soort intimidatie een of meerdere keren meegemaakt. Maar liefst 43% van de meisjes was voor hun 18e slachtoffer geweest van intimidatie en 12% voor hun 12e (Molestowanie w przestrzeni publicznej, 2022).

In Spanje blijkt bijna 90% van de vrouwen (in de steekproef) te maken te hebben met situaties van nafluiten, toeteren en 'complimenten' geven (bron: Varela-Lerida, Caja-Peralta en Rueda-Sanchez-Jauregui, 2019). In Italië blijkt uit de resultaten van het eerste nationale onderzoek naar seksueel geweld en seksuele intimidatie, gepubliceerd door Istat in 2018, dat 8.816.000 vrouwen in de leeftijd van 14 tot 65 jaar in hun leven een of andere vorm van seksuele intimidatie hebben meegemaakt. Het probleem beperkt zich niet tot vrouwen, want 3.874.000 mannen meldden dat ze minstens één keer te maken hebben gehad met intimidatie (bron: Macro-enquête over geweld tegen vrouwen uitgevoerd door de Spaanse overheid, 2019).

In **Nederland** is de situatie vergelijkbaar. Rutgers heeft een voorstel voor interacties en suggesties ontwikkeld. Dit is cruciaal voor het opbouwen van copingstrategieën (Betrekken van jongens en mannen, 2023). Rutgers merkt op: "Nog te vaak wordt de verantwoordelijkheid bij meisjes gelegd om seksueel grensoverschrijdend gedrag te voorkomen. Terwijl juist jongens grensoverschrijdend gedrag vertonen. Als we dat gedrag willen stoppen, is het nodig om jongens onderdeel van de oplossing te maken. Door jongens en mannen op een positieve manier te betrekken, kunnen we echt een verschil maken. Tijd om jongens en mannen een actieve rol te geven in de preventie van seksueel grensoverschrijdend gedrag" (Betrekken van jongens en mannen, 2023). Seksuele voorlichting moet zich richten op gendergelijkheid en gendernormen, met de nadruk op het betrekken van jongens bij discussies over verlangens, grenzen en consent. Het is belangrijk om actuele kennis te verschaffen over genderongelijkheid en traditionele normen met betrekking tot gender en seksualiteit om jongeren te helpen ongewenste patronen te bestrijden die seksuele grensoverschrijding in de hand werken. Daarnaast is het belangrijk om traditionele ideeën over gendernormen en stereotypen uit te dagen door negatieve stereotypen te bespreken en te deconstrueren en positieve uitspraken te formuleren. De verantwoordelijkheid voor grensoverschrijdend gedrag moet bij de dader worden gelegd en niet bij het slachtoffer, en verwachtingen over gendernormen en -verwachtingen moeten binnen gezinnen, gemeenschappen en vriendengroepen worden besproken. Daarnaast blijkt uit onderzoek van Save the Child (programma's) dat "de stem van adolescenten ons laat zien dat het probleem van gendergeweld bij de wortel moet worden aangepakt, vanaf het onderwijstraject van de jongsten", aldus Raffaella Milano, directeur van de programma's Italië-Europa van Save the Children. "Aan de ene kant moeten we het vangnet versterken om vrouwen te ondersteunen die zich willen bevrijden van huiselijk geweld, aan de andere kant is het essentieel om te werken aan de preventie van seksegerelateerd geweld, door gewelddadig gedrag bij de wortel aan te pakken, te beginnen bij de onderwijscontext, door jongeren zelf te betrekken in een proces dat hen als hoofdrolspelers ziet. We moeten luisteren naar de grote meerderheid van meisjes die het vandaag de dag onaanvaardbaar vinden om te lijden onder alle vormen van intimidatie en een gewelddadige houding, waarbij het delen met leeftijdsgenoten wordt gezien als een van de manieren om de barrières te overwinnen die de opbouw van hun toekomst nog steeds belemmeren" (Save the Children, 2020).

Eén manier om catcalling tegen te gaan is door onderwijs, te beginnen vanaf jonge leeftijd. Scholen zouden educatieve programma's moeten introduceren die leerlingen leren hoe ze anderen moeten respecteren en hoe ze zich moeten gedragen in openbare gelegenheden. In deze lessen leren kinderen dat iedereen recht heeft op respect en waardigheid, ongeacht gender, ras, seksuele geaardheid of uiterlijk.

Een andere manier is om de wet zo te veranderen dat catcalling wordt erkend als een vorm van geweld. Dit zou het mogelijk maken om de daders te straffen en dergelijke situaties in de toekomst te voorkomen. We moeten de oprichting en ondersteuning van sociale initiatieven en bewegingen tegen catcalling aanmoedigen, ons aansluiten bij dergelijke organisaties en hun acties steunen.

Het is ook belangrijk dat slachtoffers van catcalling zich veilig voelen en steun krijgen van de samenleving en de autoriteiten. Ze moeten gehoord en geloofd worden en het proces om de situatie uit te leggen moet snel en effectief verlopen.

Het tegengaan van catcalling is een langdurig proces, maar iedereen kan bijdragen aan verandering. Laten we initiatieven en organisaties steunen die dit probleem bestrijden en onze scholen en overheden aanmoedigen om actie te ondernemen. Laten we gewelddadige en schadelijke straatcultuur niet tolereren en samenwerken om een veiligere en meer respectvolle wereld voor iedereen te creëren.

Als we dit zouden specificeren, letten we op:

De aanbevelingen hebben vooral betrekking op:

CONCLUSIES

Concluderend kan gesteld worden dat de aanpak van pesterijen in openbare ruimten een multidisciplinaire aanpak vereist die bewustwording, juridische aanpassingen, betrokkenheid van de gemeenschap en ondersteunende diensten combineert. Door deze aanbevelingen te implementeren en de bewustwording te vergroten, kunnen samenlevingen toewerken naar veiligere en meer inclusieve openbare ruimten waar iedereen zich vrij kan bewegen zonder angst voor intimidatie of geweld.

Thank you!

**AANPAK VAN STRAATINTIMIDATIE EN
GENDERSTEREOTYPERING BIT TONGEREN**

website project
contact project

BEGRIPPENLIJST

BROCHURE. STRAATINTIMIDATIE IN EUROPA

Project EquAlley (20 21-1-ES01-KA2 20-SCH-000032603)

BODY SHAMING - Iemand beschamen, vernederen of lastigvallen om hoe zijn of haar lichaam eruitziet, meestal omdat het lichaam niet voldoet aan genderspecifieke schoonheidsidealen.

PESTEN, INTIMIDEREN - pesten, met de bedoeling de andere persoon kwaad te doen. De agressieve handeling is grotendeels zonder aanleiding en wordt gedurende een bepaalde periode herhaald. Pesten wordt vaak gedefinieerd als opzettelijk, herhaaldelijk en onuitgelokt agressief gedrag van één of een groep daders tegenover het slachtoffer met de bedoeling om het slachtoffer fysieke pijn, verdriet, vernedering of angst aan te jagen, meestal in het bijzijn van een groep "toeschouwers" met een duidelijk machtsonevenwicht - het slachtoffer kan zichzelf niet verdedigen en de dader voelt zich straffeloos. De daders van pesten zijn meestal impulsief, dominant, hebben geen empathie en hebben een positieve perceptie van geweld. De slachtoffers zijn meestal mensen met een laag zelfbeeld, een gering gevoel van veiligheid, angst en een beperkte hechting met leeftijdsgenoten.

CATCALLING - Zie: straatintimidatie. Een reeks beoordelende en objectiverende opmerkingen die in het openbaar worden gemaakt en gericht zijn op vrouwen om een geseksualiseerd deel van hun lichaam te benadrukken. "Door blikken, woorden of gebaren laat de man zijn recht gelden om de aandacht van de vrouw te trekken, haar een seksueel object te noemen en haar te dwingen om met hem te communiceren. De term deed zijn intrede in Italië in 2013, waar het door de Accademia della Crusca werd aangemerkt als seksuele intimidatie, aangezien de term een reeks handelingen benoemt zoals ongevraagde complimenten, vulgaire opmerkingen gericht op het lichaam van het slachtoffer en zelfs regelrechte beledigingen, die, omdat ze worden beschouwd als een uiting van een seksistische en devaluerende mentaliteit, een specifieke vorm van seksuele intimidatie en straatintimidatie vormen.

DISCRIMINATIE - is iemand slechter behandelen dan anderen in dezelfde situatie. Mensen worden op verschillende gronden gediscrimineerd, bv. gender, ras, leeftijd, materiële status, religie of seksuele geaardheid.

GENDERIDENTITEIT - is het innerlijke bewustzijn van iemands gender.

LASTIGVALLEN - opmerkingen, gebaren of ongewenste handelingen gericht op iemand in een openbare ruimte zonder zijn/haar toestemming, ongewenst gedrag, verzoeken, het noemen van iemands fysieke verschijning, zoals iemands lichaam of de kleding die hij/zij draagt, met iemand blijven praten nadat hij/zij gevraagd heeft om alleen gelaten te worden, achtervolgen, opzettelijk de persoonlijke ruimte binnendringen of de straat blokkeren, aanhoudend vragen naar iemands naam, nummer of andere informatie, masturberen of zichzelf aanraken in het openbaar, seksistische, racistische, homofobe, transfobe beledigingen of opmerkingen die een aspect van iemands identiteit beledigen of kleineren, pornografische afbeeldingen tonen zonder iemands toestemming, iemand aanstaren of fotograferen zonder iemands toestemming, iemand zeggen dat hij moet glimlachen, een spiegel gebruiken om iemands rok of jurk te bekijken zonder iemands toestemming, fluiten.

MENSENRECHTEN - een serie rechten en vrijheden waar iedereen recht op heeft, ongeacht ras, geslacht, taal, religie, politieke overtuiging, nationale en sociale afkomst, eigendom, enz. Mensenrechten zijn rechten van morele aard, een reeks eisen die respect opeisen voor de waarden die de mens het meest dierbaar zijn, zoals leven, waardigheid, vrijheid, vrije ontwikkeling.

INTIMIDATIE- Dreigende handelingen of woorden, die bedoeld zijn om angst in te boezemen en je te dwingen te handelen of van een handeling af te zien met de stimulans van angst; juist de angst die op deze manier bij anderen wordt opgewekt: toegeven aan intimidatie; dwingen, verkrijgen met de l., met intimidatie. In de marine, kanonschoten afvuren of torpedo's lanceren in de richting van het gebied waar de vijand verondersteld wordt aanwezig te zijn, om hem af te leiden van de actie.

MANNELIJKE DOMINANTIE - plaatst de vrouw in een constante onzekerheid over haar eigen lichaam en de geclaimde vrouwelijkheid is niets meer dan een tegemoetkoming aan mannelijke verwachtingen. Vrouwen bestaan in de eerste plaats voor en door het uiterlijk van anderen van wie ze onherroepelijk afhankelijk zijn.

MASCHISME - houding of denkwijze, gebaseerd op de veronderstelde superioriteit van de man over de vrouw.

MISOGYNIE - gevoel van afkeer en een daaruit voortvloeiende houding van antipathie of afwijzing ten opzichte van vrouwen, die zowel door mannen als door andere vrouwen worden geuit. Het is gericht op vrouwen als groep: een vrouwenhater kan nog steeds affectieve, vriendschappelijke en liefdevolle relaties hebben met alleenstaande vrouwen; omgekeerd hoeft het hebben van negatieve relaties met een groot aantal vrouwen individueel niet te betekenen dat je een vrouwenhater bent.

SEKSISME - is de neiging om de bekwaamheid of activiteit van mensen te evalueren op basis van geslacht, gendernormen, stereotypen en vooroordelen. De veronderstelde superioriteit of veronderstelde grotere waarde van mannen en mannelijkheid ten opzichte van vrouwen en vrouwelijkheid. .

SEKSISME - The belief in the biological, intellectual, moral superiority of men and masculinity over women and femininity. A belief in the rightfulness of treating men better as a result of this superiority; discrimination against women as a result of a belief in the different value of members of different sexes.

SEKSUELE VOORLICHTING - a general term that includes various themes and various disciplines related to education of children around sexuality and gender.

SEKSUELE INTIMIDATIE - elk onaanvaardbaar gedrag van seksuele aard dat als doel of gevolg heeft dat iemands wordt vernederd of diens waardigheid wordt aangetast. Seksuele intimidatie kan bestaan uit manifestaties van fysieke (betasten, knijpen, tikken, enz.), verbale (grove bijnamen, grappen, enz.) en non-verbale (gebaren, beeld, foto's) elementen.

SEKSUEEL GEWELD - geweld dat op een seksuele manier wordt gepleegd.

STEREOTYPERING - een overdreven beeld van een bepaalde groep, waarbij alle leden op een ongedifferentieerde manier worden behandeld, ongeacht hun individuele kenmerken. Stereotypen zijn vaak gebaseerd op onzekere of onjuiste kennis over de wereld, vastgelegd door traditie en nauwelijks aan verandering onderhevig. Stereotypen worden gekenmerkt door hun eenzijdigheid, starheid, lange levensduur en "waterdichte bestendigheid" tegen argumenten en feiten.

VICTIM BLAMING - slachtoffers (mede)verantwoordelijk stellen voor het geweld of de pestering die tegen hen werden gepleegd.

VERWIJZINGEN

BROCHURE. STRAATINTIMIDATIE IN EUROPA

Project EquAlley (2021-1-ES01-KA220-SCH-000032603)

(2022). Retrieved from Associação Portuguesa de Apoio à Vítima. Assédio Sexual no Trabalho.: <https://apav.pt//folhas-informativas>

(2022, April 11). Retrieved from #EsAcosoFM El acoso callejero y los datos en España: <https://observatoriovioencia.org/esacoso-el-acoso-callejero-y-los-datos-en-espana/>

Alonso, E. E. (2019). Una mirada hacia el acoso callejero de carácter sexual en España: una visión comparada: ¿qué respuestas debe dar el ordenamiento jurídico?[Accésit al X Premio Enrique Ruano Casanova]. *Revista de ciencias jurídicas y sociales*, 22(2), pp. 11-48.

Atrendyexperience. (2021, May 15). Retrieved from Street harassment, Catcalling: what it is, Phrases and How to defend yourself, : <https://www.atrendyexperience.com/2021/05/15/molestia-di-strada-catcalling/>

Berenguer, B. Z., Vaya, I. L., & Bouchara, A. (2016). Gender-based street harassment and communication strategies. A comparative analysis between Spain and Morocco/Acoso sexual callejero y estrategias comunicativas. Un analisis comparado entre Espana y Marruecos. *Comunicacao, Midia E Consumo*, 13(37), pp. 138-160.

Betrekken van jongens en mannen. (2023, March 27). Retrieved from <https://seksindepraktijk.nl/themas/seksuele-grensoverschrijding/stappenplan/preventie/betrekken-van-jongens-en-mannen/>

Boni, D., Sobkowicz, J., & Tiesler, W. (2021, maj 17). Jaskótczy Głos. Retrieved from <http://sekcjajaskolka.edu.pl/2021/05/catcalling/>

Chmura-Rutkowska, I. (2012). Przemoc Równieżnicza W Gimnazjum a Płeć Kontekst Społeczno-Kulturowy. *Forum Oświatowe* 1 (46).

de Looze, M., & van Ditzhuijzen, J. (2022). Op naar een sekspositieve toekomst! Waarom een positieve benadering van seksualiteit zo belangrijk is in het seksuele vormingsonderwijs. *TvS*, 17-20.

Fischer, T., & Vanderveen, G. (2021). *Seksuele Straatintimide in Rotterdam 2016-2020*. . Erasmus Universiteit Rotterdam. .

Gruszczńska, B. (2007). *Przemoc wobec kobiet w Polsce. Aspekty prawnokryminologiczne*. Warszawa: Oficyna Wolters Kluwer.

Herzberger, S. D. (2002). *Przemoc domowa. Perspektywa psychologii społecznej*. Warszawa: PARPA.

Kearl, H. (2015). Stop Global Street Harassment GROWING ACTIVISM AROUND THE WORLD. Denver, Colorado: Praeger.

(2018). KOMUNIKAT Z BADAŃ nr 98. Molestowanie seksualne.

Kurecka, A. (2021, Grudzień 21). Your Kaya. Retrieved from Catcalling, czyli słowne molestowanie: <https://yourkaya.pl/blogs/you-know/catcalling-czyli-slowne-molestowanie>

Larussa, A. (2021, 10 19). Domestic and gender-based violence: the new rules to protect victims, . Retrieved from <https://www.altalex.com/documents/news/2021/10/19/violenza-domestica-e-di-genere-le-nuove-norme-a-tutela-delle-vittime>

Laskowska, D. (2019, Czerwiec 02). Holistic. Retrieved from Cat calling. Uliczne zaczepki czy molestowanie? (wywiad z Tomaszem Sobierajskim): <https://holistic.news/cat-calling-uliczne-zaczepki-czy-molestowanie/>

(2019). Macro-Survey on Violence against Women carried out by the Spanish Government. Spain: Ministerio de Igualdad. Este estudio ha sido realizado por funcionarias de la Subdirección General de Sensibilización, Prevención y Estudios de la Violencia de Género.

Molestowanie w przestrzeni publicznej. Doświadczyło go aż 84 proc. Polek! Czytaj więcej na https://www.styl.pl/spoleczenstwo/news-molestowanie-w-przestrzeni-publicznej-doswiadczylo-go-az-84-,nld,6283036#utm_source=paste&utm_medium=paste&utm_campaign=saf. (2022, September 16). Retrieved from <https://styl.interia.pl/spoleczenstwo/news-molestowanie-w-przestrzeni-publicznej-doswiadczylo-go-az-84-,nld,6283036>

NOS Nieuws. (2022). Retrieved from Straatintimidatie is van alle tijden - maar wat is er tegen te doen? NOS : <https://nos.nl/artikel/2415470-straatintimidatie-is-van-alle-tijden-maar-wat-is-er-tegen-te-doen>

Obserwatorium językowe Uniwersytetu Warszawskiego. (2018, wrzesień 24). Retrieved luty 24, 2022, from <https://obserwatoriumjezykowe.uw.edu.pl>

Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie "Niebieska Linia" Instytutu Psychologii Zdrowia . (n.d.). Retrieved from <https://www.niebieskalinia.pl/aktualnosci/aktualnosci/molestowanie-w-przestrzeni-publicznej>

Oliveira, A. (n.d.). Representações do assédio sexual: feminilidades entre a vigilância e a resistência. O assédio sexual nos espaços públicos. Programa de Estudos Feministas. da Faculdade de Letras da Universidade de Coimbra. .

Oliveira, R. M. (2021). Dissertação de mestrado, Iscte - Instituto Universitário de Lisboa]. Repositório do Iscte. . Retrieved from Igualdade de género e liberdade sexual: Que políticas públicas? [: <http://hdl.handle.net/10071/24984>

Pontedeira, C., & Guerreiro, A. (2019). Portuguese young people's perception of sexual harassment. Revista Psiquiatria, Psicologia & Justiça. Retrieved from https://www.academia.edu/40107174/Portuguese_young_people_s_perception_of_sexual_harassment

Ribeiro, B. C. (2021). Assédio Sexual em Espaço Público em Portugal: Obstáculos à Implementação do Artigo 170.o do Código Penal ao Nível dos Burocratas de Rua da PSP. [Dissertação de mestrado, Nova FCSH Faculdade de Ciências Sociais e Humanas - U.

Romito, P. (2019). Sexual harassment and safety in the workplace and study. EUT Edizioni Università di Trieste, 35-46.

Save the Children. (2020, November 24). Retrieved from <https://www.savethechildren.it/pres>

Scalise, R. (2022, February 04). Robadadonne. Retrieved 2022, from Catcalling: quelle molestie per strada che non sono complimenti: <https://www.robadadonne.it/230810/catcalling-molestie-per-strada-non-complimenti/>

Scoccimarro, E. (2021). La Stampa, Cronaca. Retrieved from Catcalling, the "street harassment" comes out of social media and enters the political debate, : <https://www.lastampa.it/cronaca/2021/04/09/news/catcalling-le-molestie-di-strada-escono-dai-social-ed-entrano-ne>

Smith, M. (2020). Sexual Harassment. Contemporary world issues. A reference handbook. Denver, Colorado: ABC-CLIO.

Soardo, M. V. (2021, Marzec 6). Hermes News. Retrieved from Catcalling, a form of "compliment" that turns into harassment : <https://ermesverona.it/2021/03/06/catcalling-una-forma-di-complimento-che-si-trasforma-in-molestia/>

Szypulska, A., & Kwaśniewska, A. (2018). asada równego traktowania - prawo i praktyka nr 25 Doświadczenie molestowania wśród studentek i studentów Analiza i zalecenia. Raport przygotowany na podstawie badań „Zjawisko molestowania w tym molestowania seksualnego. Warszawa: Rzecznik Praw Obywatelskich.

Tabicone, F. (2014). Ottocento romantico e generi. Dominazione, complicità, abusi, molestie. Giurintano, C. Il Pensiero Politico; Firenz 47(2), pp. 281-283.

Varela-Lérida, S., Caja-Peralta, N., & Rueda-Sánchez-Jauregui, P. (2019). Percepción femenina del acoso callejero/Female perceptions of street harassment. International e-journal of criminal sciences, (14).

ZIE JE ONGEWENST SEKSUEEL GEDRAG? STEL DE VRAAG! (2022, 03 21). Retrieved from <https://benjeoke.nl/>

Project EquAlley (2021-1-ES01-KA220-SCH-000032603)

BROCHURE.
STRAATINTIMIDATIE IN EUROPA
